

Les barques de panescalm i la seva terminologia segons uns comptes de fabricació (Mallorca, 1420)

ANTONI I. ALOMAR

A pesar de l'evidència del seu ús com a barca ràpida, o xalupa grossa, per al servei entre les naus i la costa o entre vaixells, la manca d'il·lustracions i l'existència de diferents etimologies per explicar l'origen del seu nom, encara se saben poques coses de la barca de panescalm.¹

Nova documentació del segle XV (1420) procedent de Mallorca ens forneix informació sobre un ús militar no conegut d'aquesta llanxa. La nova documentació consisteix en els comptes de fabricació, adaptades per a aquest nou ús, de dues barques d'aquest tipus i de reparació i d'adaptació per al nou servei de dues que ja hi havia.

L'anàlisi d'aquests comptes ens dona informació sobre les característiques de l'embarcació, que precisen la coneguda i ens permeten aprofundir en el coneixement de les tècniques dels mestres d'aixa.

Abans de la construcció de les dues barques de panescalm noves i de la reforma de les velles, una de les quals segurament era al servei de la galera de la Universitat i l'altra es comprà de segona mà, ja existia, des de 1377 a Mallorca, una altra casta d'embarcació per a la defensa de la badia o "golf" de la ciutat de Mallorca i, sobretot, del port de Portopí: els *llaüts dels mantellets*. Es tractava d'uns llaüts que embarcaven ballesters protegits amb grossos mantellets llevadissos que es ficaven als costats de l'embarcació.²

Les barques de panescalm fabricades l'any 1420 estaven fornides cadascuna de 18 remes, 9 per banda, anaven *entoldades*, per la qual cosa hom s'hi referia també com a *barques entoldades*, i tenien *rambades*, com les galeres. La diferència principal entre els llaüts dels mantellets i les barques de panescalm armades és, doncs, que aquestes incorporaren dues bombardes, estaven protegides per damunt, tenien rambades i més mobilitat gràcies al major nombre de remes.

Coneixem el valor del mot *entoldar* especialment per un document de la CODACA (VI, 321,19): "Que la dita nau o naus sien encuyrades e ben encastillades e entoldades e enfalçades [llegiu *enfalçades*] e fornides d'armes" (1356), que, segons els comptes de

¹ Sobre l'etimologia del mot *panescalm* o *panascalm*, existent en diferents variants, en altres llengües, com l'occità, el francès i l'italià, vegeu Joan COROMINES, "Les relacions amb Grècia reflectides en el nostre vocabulari", *Entre dos llenguatges*, 3, Barcelona, 1977, 182-186; *DECat*, VI, 223-225.

² A.I.ALOMAR, *L'armament i la defensa a la Mallorca medieval. Terminologia*, Palma, 1995, 81; *L'armament a l'illa de Mallorca als segles XIV i XV*, tesi de doctorat, Universitat de les Illes Balears, III, 205-206 (concordances).

construcció de les nostres barques, no ha interpretat correctament el DCVB, però sí J. Coromines al DECat.

Tolda originàriament era la vela que protegia del sol, totalment o parcialment, la coberta d'un vaixell i en aquest document té el valor de 'coberta defensiva'. Aquesta accepció també es troba en l'ús d'*entoldar* que fa Joanot Martorell a *Tirant lo Blanc*, on s'aplica també al reforçament defensiu del costat d'una nau augmentant-ne la gruixa: "pres tots los matalafs que trobà dins la nau, *entoldà* los castells e los costats de la nau, e com les bombardes tiraven daven damunt los matalafs e no podien fer mal ni dan a la nau".³

D'*entoldar* ve el postverbal *entolda* ("la entolda de la nau, o lo corredor de la nau: tabulatum", J. Esteve, *Liber Elegantiarum*, K-2-c). Coromines creu que l'origen d'aquesta accepció es troba en el castellà, però més aviat sembla que s'hauria de cercar en la seva aplicació al *corredor*, part de la coberta de la barca o nau, que corre de cap a cap, i que era protegida per les *falques* o proteccions verticals posades al llarg de l'orla com a defensa tant de les ones com dels projectils, en aquest cas a manera de mantellets.⁴

La tolda de les barques de panescalm devia estar formada per un *cavall* cobert de taules mòbils. A la biga superior del cavall, o "travessa" (f.44v), que anava de proa a popa, hi havia una serie de portellons que es devien poder aixecar des de baix segons les necessitats, ja que, estaven subjectats amb frontisses (n'hi havia 29: 14 per barca, suposant que cadascun dels 7 portellons que hi devia haver per costat en tengués 2). L'entoldat, doncs, devia tenir l'aparença d'una tenda com la que cobria la xurma de les galeres. I les dues bombardes que duia cada barca devien anar col·locades a proa, com a les galeres, damunt o davall les rambades.

Sobre la barca de panescalm i la seva antiguitat, a una cita ja coneguda de 1343 de la variant formal més primitiva *panescalm* (BSAL III, 261a), en català només documentada a Mallorca, convé afegir-n'hi una altra de més antiga (1311): "Item, de la barca de *perescalm* veyla".⁵ La presència només a Mallorca de la forma més arcaica no ha de sorprendre, tractant-se d'un país insular i aleshores tan mariner, amb molts de contactes amb Itàlia i Occitània, terres on el nom d'aquesta barca només existia en formes pròximes a aquestes dues mallorquines. Més envant trobam, però, una altra variant a Mallorca: "Per la barcha de *panescalm* de la Ciutat" (ARM, EU, f.13r, 5-2-1457).

Un element d'aquests comptes de fabricació sembla abonar parcialment l'etimologia de Jal (de *πολυσκαλμοσ* 'amb molts d'escàlems') que, des de la interpretació de Coromines (*παρασκαρμον* 'al costat dels escàlems'), semblava que s'havia arraconat: "... .xxxx. fusts de hom, a raó de .vii. sous los .xxxvi. fusts e los .iiii. fusts a raó de .vii. sous; muntent tot, per fer carenes e *panascalms* e cadenes (?) e altres coses a les dites barques..." (f.43v). *Panescalm* vendria, doncs, de *πολυσκαλμοσ*, referit a la barca que té molts d'escàlems perquè, a més de dur molts de remes, per cadascun té dos escàlems, a fi de fer més força. Aleshores, *panescalm*, com a part de la barca, es deuria referir a l'orla amb escàlems dobles.

³ J. MARTORELL - M.J. DE GALBA "Tirant lo Blanc, ed. M. DE RIQUER, 1979, p.307, cap. 100.; DECat VIII, 532.

⁴ COROMINES, al DECat III, 855, 59, no s'adona de l'ús defensiu de les *falques* contra els projectils en un document que cita ("que la nau sia bé enfalguada [llegiu *enfalguada*] de poppa a proha, e los castells e los sobrepons", 1394) procedent de Bernat Alart, *Inventari de la llengua catalana*.

⁵ ARM, RP-1865, 169v (1311).

Davant l'existència del grec del s.XV παρασκαρμον 'xalupa' caldria pensar en un encreuament amb un antic πολυσκαλμος. D'altra banda, existeix una variant d'*escàlem* més pròxima al mot *panescalm*: *escalm*. A les cites conegudes d'aquesta variant (1301, 1419; DCVB) podem afegir-n'hi una de Mallorca referida als 30 escàlems d'una galera (1417).⁶

A més de l'existència d'unes peces anomenades *panescalms*, contra la hipòtesi de Coromines, segons la qual la barca de panescalm seria la que durien les galeres i que rebria el nom del fet d'anar penjada al lloc on s'acaben els escàlems d'aquestes embarcacions, cal dir que, normalment, l'embarcació de servei a la galera no era la barca de panescalm (d'altra banda, massa feixuga per dur-la penjada) sinó l'esquif: "esquif de la galera", 1417 (ADM, MSL/293, f.27v); "panyos d'esquif de galera" (inventari de les Drassanes de Barcelona de 1467, *Diccionari Aguiló*); "Lavors Tirant amb la sua galera acostà's a la nau del rey ab un esquif".⁷

L'esquif podia tenir des d'un fins a sis o set remes per banda i era, doncs, més lleuger que la barca de panescalm, que en tenia més. L'esquif, però, podia dur vela: "quatre parells de remes de pi ... vela llatina de sis vessos, ... arbre e timó de esquif, ... entena" (ARM, P, C-2509, f.337r-337v, 1458). Si a Mallorca hem trobat les úniques cites de la forma més antiga del nom de la barca de panescalm, també hi trobam la cita més antiga de l'esquif, encara en la forma italiana, d'acord amb l'origen del nom (1433).⁸

Una altra embarcació petita, també per al servei d'una nau i de cabotatge, més aviat de transport, era la *grondola*, documentada a Mallorca des del 1311 (ARM, RP-1865) i encara el 1461 (BSAL XX, 150). La *grondola* funcionalment era semblant a la *barca*, ja que sovint una mateixa ordinació es refereix a "algun barquer ne grondoler" (ARM, Llibre del Mostassaf de Mallorca, c.27, f.77r); de fet, de vegades els mots *barca* i *grondola* eren sinònims: "una barqua o grandolla de tirar pera" (ARM, P, A-134, f.228v, 1474).⁹

En l'adaptació per a la guerra de les barques de panescalm cal destacar igualment les *rambades* (f.43v). La rambada, segons Jal, era cadascuna de les dues plataformes elevades que tenia la galera damunt la proa unides per un pont i que, per tant, a les barques de panescalm també havia d'estar a proa.¹⁰ D'altra banda, aquesta cita del mot *rambada* constitueix per ara la més antiga (l'anterior era de 1465).¹¹

En la terminologia dels elements de la barca de panescalm que apareixen en els comptes de fabricació cal destacar, a més, el mot "panyos" (f.43v). Aquesta paraula no pot ser variant del sinònim *pollol*, ja que, per la forma del plural, ha de ser paroxítona.¹²

⁶ ADM, MSL/293, f.28 (1417).

⁷ DCVB, s.v. *esquif*, situant-lo al c.99, on no l'hem pogut trobar.

⁸ "Barques, leüts e squifos de nau", A. PONS, *Llibre del Mostassaf de Mallorca*, 298; "un squif ab un parell de remes" (ARM, LC-89, f.67r (1409), R.ROSSELLO, J.BOVER, *Història d'Andratx. S.XV*, 165).

⁹ Vegeu aquesta nova referència: "grondola de tres banchs ab quatre remes ab sa cadena e quadenat", ARM, P, C-2059, f.337r-337v (1458). La forma "grandolla" esmentada ens indica que la paraula era paroxítona i no proparoxítona com la moderna *gòndola*, d'influència italiana. Als principals ports de Malta es conserven, o es conservaven no fa gaire, uns tipus de barques a les quals es devien semblar molt les barques de panescalm i les "grondoles" mallorquines.

¹⁰ A. JAL, *Glossaire Nautique*, París, 1848.

¹¹ *DECat* 1,406,16.

¹² Vegeu aquestes cites mallorquines de *pollol* amb accepcions diferents: "e fiu-les metre en una altra botigua e pozà en *payols* de cadascuna bombarda per si" (ADM, MSL/293, 48r, 1420), amb el valor d'empostissat d'un magatzem per guardar de la humitat els objectes guardats. Amb el valor de

Panyo no és completament nou, perquè també apareix al Llibre del Mostassaf ("Item, que algun barquer ne grondoler ne altre barquer de nau ne d'altres vexells que descarrech robes, forment, no deja haver *panyo* o altre amagatall a popa ne a proa", ARM. C.27, f.77r, 1468). Però, citant l'edició d'A. Pons, el DCVB es demana si "panyó" [sic] no deu ser errada de còpia. Contrastat ara amb l'original, cal afirmar que la lectura és correcta.

Sobre el significat de *panyo* és fonamental el fet que, a una còpia posterior, del s.XVI (ADM, c.10), del *Llibre del Mostassaf* de Mallorca "panyo" ha passat a "peyol". *Panyo* deu correspondre al mateix mot que apareix a "*panyos* d'esquif de galera" citat més amunt.¹³ L'accepció del mot ha de tenir relació amb la de *pany* com a superfície vertical, plana i rectangular, darrere la qual es tanca o amaga quelcom (com el mecanisme d'un pany per tancar, que n'ha rebut també el nom), per tant, devia ser una post que devia tancar el racó de la proa i de la popa, per això apareix en plural, per fer-los servir per guardar-hi el que fos i la vocal de la seva terminació s'ha d'explicar pel seu origen mossàrab (del llatí PANNUS), mentre que la palatal ha de procedir de l'encreuament amb el mot català *pany*, del mateix origen.

De **panyol*, forma catalana intermèdia entre *panyo* i *pallol*, procedeix, doncs, el *pañol* castellà. La palatal ha estat atribuïda erradament per Coromines a una dissimilació produïda, ja dins el castellà, entre les consonants laterals de *pallol*.¹⁴

Possiblement hi ha hagut, doncs, un encreuament entre *pany*, nom de la porta de l'única part on en una embarcació petita i sense coberta (la barca de panescalm i la barca de mida inferior, de sis remes, que era l'esquif, que servia les galeres)¹⁵ es poden guardar coses i *pallol*, nom d'una part d'una embarcació més gran, on s'empra també com a armari i que rebia el nom del seu sòl, el qual havia de tenir unes característiques especials per evitar la humitat i conservar els aliments, sobretot.

En els comptes de les barques de panescalm és interessant també la presència de l'arcaisme *frantissa* (f.45r), derivat de *frant*, participi de *frànyer* 'trencar, partir en dos', d'on procedeix *frontissa*.¹⁶

'sitja de cereals' tenim una referència a la porxada per guardar blat anomenada Porxo de la Mercaderia, al costat de la Llonja, on hi hagué l'anomenada "ferreria dels pallols dels porxos de mar", a 1516, i instal·lacions d'artilleria (A.PONS, *Historia de Mallorca*, V, 70).

¹³ En aquesta cita, *panyo* ha estat mal interpretat per J. COROMINES, que li ha atribuït l'accepció de 'drap', *DECat*, VI, 239,19b.

¹⁴ *DECat* VI, 203, 7a.

¹⁵ Actualment, a la barca de palangre s'anomena *mampara*.

¹⁶ *DECat* VI, 215-216.

APÈNDIX

I

PROCÉS DE FABRICACIÓ, MATÈRIA PRIMERA, PECES I PARTS DE LES BARQUES DE PANESCALM¹⁷

BOSCATGE

2 dies (18 i 19 d'abril de 1420)

26 jornals de mestre

8 jornals de fadrí

TOTAL: 34 jornals de boscar

FABRICACIÓ

(41 dies) 22 d'abril a 27 de juny

328 jornals de mestre d'aixa

526 jornals de fadrí

36 jornals de fills

80 jornals de serrador

TOTAL: 970

CALAFATEIG

(9 dies) 30 de maig a 19 de juny

71 jornals de calafat

38 jornals de fadrí

1 jornal de fill

TOTAL: 110 jornals de calafatar

TOTAL COMPLET: 1114 jornals (557 jornals per barca), del 18 d'abril al 19 de juny de 1420 (52 dies de feina)

VARAMENT

8 d'agost (proves fins al 14 d'agost)

16 catius

4 mariners

20 (rems)

CARACTERÍSTIQUES DE LA BARCA DE PANESCALM

ELEMENTS, MATÈRIA PRIMERA I PECES:

BUC:

-Carena (om)

-Medissos (alzina)

(-Estemaneres) (pi)

-Panascalms (om)

-Tragant (alzina)

-Rambades (taules de pi)

-Panyos (taules de pi i de vet)

-Bancs (pi)

TOLDA:

MATÈRIA PRIMERA

Xabrons (2)

Taules de vet (50)

Files de vet (2)

Cavalls (de trossos d'arbre de mitjana de galera)

Travesses (d'antenes d'artimó de galera)

Frantisses (29)

ORMEJOS:

-Trompa (?) (1)

-Govern:

Agulles (ferro)

Perns

Clavó

Fusta d'om

-Rems (9 parells)

-Ruixó

-Arguenell

-Llibant

(-Ancoreta)

ARMAMENT:

-Bombarda (2)

-Aludes

ORMEJOS PER A LA FABRICACIÓ:

-Puntalet (llenya de pi)

-Estepes (llenya de pi)

(-Tacades)

-Serra

-Serra de dues mans

-Barrina

MATERIAL:

BUC I TOLDA

MATÈRIA PRIMERA

-Doblera de València (5)

-Doblera

-Taula de pi de *reyns* (8)

-Fust de pi (4)

-Ferramenta

-Aguts:

Sagetials

A. de *caraval*

A. de *fulla llavada* (1500)

A. de terç

(Estoperols)

(Perns)

CALAFATAR:

-(Alquitrà)

-Pega (5,5 quintars)

-Oli (1/4 de quartà)

-Brusca

-Estopa

-Llanada

-Reina (2 roves, 4 lliures)

-Sòl de calderó

VARAR:

-Parats

-Sèu

FEINES

agranar

aministrar

asseure

boscar

bruscar
cloure al pla, cloure lo pla
 (donar llats)
 entoldament
 esgotar
 espalmar parats i carena
 esponjar
 fer esventar-se
 mostrar carena a un llats
 ormejar
 restaurar
 tirar (en terra)
 varar

MENESTRALS I OBRERS

bastaix
 calafat
 fadrí
 ferrer
 fuster
 mestre d'aixa
 serrador

PERSONES ANOMENADES RELACIONADES AMB LA FABRICACIÓ

Almansor, Guabriel
Andreu, Antoni e son fill
Anglada
Artes, Johan pus jove
Artes, Johan
Avinyó, Joan d'
Balester, Guabriel
Bartomeu, Antoni
Batlle, Bn.
Batlle, Johan
Bojoza, P., mestre major
Batlle, Ramon
Bn. Batle
Bofill, Gabriel, ferrer
Bojosa, P.
Bosch, Jacme
Cabayils, Falip
Cabeça, Andreu
Calafat, Joan
Camps, Antoni
Castanyer, Antoni
Cazanoves, Jacme
Chavaler, Nicolau
Clarà
Clinila, Antoni
Dayà, Fransoy
Engelats, Tomàs
Ferrer, Antoni
Figuarola, Jacme
Gilabert, Bn.
Gill, P.
Guaset, Francesc
Joan, Nicolau de
Joan, Pere

Johan, Xristòfol
Maçana, Gispert
Monsans, P.
Morei, Bartomeu
Morei, Berenguer, ferrer
Nicola, grech
Nicolaua, muller d'Andreu Cabeça
Olivella, Montserrat
Oliver, Nicolau
Oliver, Bn.
Padriga, Bn.
Palagrí, Julià
Parayada, Francesch
Pardo, Tomàs
Pasqual, Jacme
Pastor, A.
Pauó, Jordi
Penedés, Johan
Penedés, P.
Polo, venecià
Ponç, Nicolau, ferrer
Rispau, Antoni
Rotlan, Jacme
Salmater, Lluç
Sans, Po
Sans, Bonanat
Sans, Pericó
Sifre, Joan
Sinch Claus
Soler, Jacme
Soller, Antoni
Taraschó, P.
Tortosa, Francesch
Truiols, Nadal
Valls, Guillemó, remolar
Vidal, Gabriel
Vilar, Johan
Xevari
Yviça, Pericó de

II

En lo nom de Déu sia, amén. Así aval appar la maçió que yo Antoni Ça Costa fas en dues barques noves de penescalm que a present fan fer los honorables jurats per rahó de la guerra de jovevèzes qui.s diu que serà. Comensá a xviii de brill, any MCCCCXX.

Divenres a xviii de bril anaren boschar los mestres d'axa daval anomenats la fusta que han-hi en mester per les dites barques.

Primo, Luch Salmater ab dos fadrins, ab provizió	xiii s. iiii d.
Item, Antoni Andreu, ab la provizió	xx d.vi s. viii d.
Item, Fransoy Dayà, ab xx d. de provizió	vi s. viii d.
Item, A. Pastor ab la provizió	vi s. viii d.
Item, Nicolau Chavaler, ab la provizió	vi s. viii d.
Item, P. Taraschó, ab la provizió	vi s. viii d.
Item, Jacme Cazanoves ab hun fadrí e la provizió	viii s. iii d.
Item, Falip Cabayils, ab la provizió	vi s. viii d.
Item, Jacme Rotlan ab hun fadrí e la provizió	viii s. viii d.
Item, Johan Artes pus jove, ab la provizió	vi s. viii d.

Item, Johan Calafat, ab la provizió per dos jorns	xiii s. iiii d.
Item, Antoni Ferrer, ab la provizió	vi s. viii d.
Disapte a xx de brill foren encara a boschar.	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins e la provizió	xiii s. iiii d.
Item, Antoni Andreu, ab la provizió	vi s. viii d.
Item, Fransoy Dayà, ab la provizió	vi s. viii d.
Item, Antoni Ferrer, ab la provizió	vi s. viii d.
Item, A. Pastor, ab la provizió	vi s. viii d.
Item, Nicolau Chavaler, ab la provizió	vi s. viii d.
Item, P. Taraschó, ab la provizió	vi s. viii d.
Item, Jacme Cazanoves ab hun fadrí e la provizió	viii s. iiii d.
Item, Falip Cabayils, ab la provizió	vi s. viii d.
Item, Jacme Rotlan ab hun fadrí e la provizió	viii s. viii d.
Item, Johan Artes, ab la provizió	vi s. viii d.
Item, Johan Calafat, per dos jorns ab la provizió	xiii s. iiii d.
Fol. 35r	
Diluns a xxii de brill començaren les barques.	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Antoni Andreu e son fill	viii s.
Item, Antoni Ferrer	v s.
Dimarts a xxiii de abril	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Antoni Camps ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Antoni Ferrer	v s.
Item, Jacme Cazanoves ab hun fadrí	vi s.
Item, Fransoy Dayà	v s.
Item, dos serradors d'en Anglada	viii s. viii d.
Dimecres a xxiiii de abril	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Antoni Andreu e son fill	viii s.
Item, Antoni Camps ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Jacme Cazanoves ab hun fadrí	vi s.
Item, Antoni Ferrer	v s.
Item, Fransoy Dayà	v s.
Item, dos serradors d'en Anglada	viii s. viii d.
Divenres a xxvi de abril	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Antoni Andreu e son fill	viii s.
Item, Jacme Cazanoves ab hun fadrí	vi s.
Item, Fransoy Dayà	v s.
Item, Antoni Camps ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Antoni Ferrer	v s.
Item, dos serradors d'en Oliver	viii s. viii d.
Disapte a xxvii de abril	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Antoni Andreu e son fill	viii s.
Fol. 35v	
Item, Jacme Cazanoves ab hun fadrí	vi s.
Item, Fransoy Deyà	v s.
Item, Antoni Camps ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Antoni Ferrer	v s.
Item, Pericó de Yviça	v s.
Item, dos serradors d'en Oliver	viii s. viii d.
Diluns a xxviii de abril	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Antoni Andreu e son fill	viii s.

Item, Jacme Cazanoves ab hun fadrí	vi s.
Item, Fransoy Dayà	v s.
Item, A. Pastor ab hun fadrí	viii s.
Item, Antoni Camps ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Antoni Ferrer	v s.
Item, Pericó de Yviça	v s.
Item, dos serradors d'en Antoni Castanyer	viii s. viii d.
Item, dos serradors d'en Guaset	viii s. viii d.
Dimarts a xxx de brill	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Antoni Andreu e son fill	viii s.
Item, Jacme Cazanoves ab hun fadrí	vi s.
Item, Fransoy Dayà	v s.
Item, Antoni Camps ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Antoni Ferrer	v s.
Item, Pericó de Yviça	v s.
Item, Guabriell Almansor	v s.
Item, Bnt. Batlle	v s.
Item, dos serradors d'en Antoni Castanyer	viii s. viii d.
Item, dos serradors d'en Guaset	viii s. viii d.
Digous a ii de maig	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Antoni Andreu e son fill	viii s.
Item, Jacme Cazanoves ab hun fadrí	vi s.
Item, Fransoy Dayà	v s.
Item, Antoni Camps ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Pericó de Yviça	v s.
Item, Guabriell Almansor	v s.
Item, Ramon Batlle	v s.
Item, Bn. Batlle	v s.
Item, A. Pastor ab hun fadrí	viii s.
Item, dos serradors d'en Antoni Castanyer	viii s. viii d.
Item, dos serradors d'en Guaset	viii s. viii d.
Divenres a iii de maig	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Antoni Andreu e son fill	viii s.
Item, Jacme Cazanoves ab hun fadrí	vi s.
Item, Fransoy Dayà	v s.
Item, Antoni Camps ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Pericó de Yviça	v s.
Item, Guabriell Almansor	v s.
Item, Ramon Batlle	v s.
Item, Fransesch Tortoza ab dos fadrins	xi s.
Item, A. Pastor ab hun fadrí	viii s.
Item, Bn. Batlle	v s.
Item, dos serradors d'en Antoni Castanyer	viii s. viii d.
Item, dos serradors d'en Guaset	viii s. viii d.
Disapte a iiii de maig	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Antoni Andreu e son fill	viii s.
Item, Jacme Cazanoves ab hun fadrí	vi s.
Item, Fransoy Dayà	v s.
Item, Antoni Camps ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Pericó de Yviça	v s.
Item, Guabriell Almansor	v s.
Item, Ramon Batlle	v s.

Item, Fransesch Tortoza ab dos fadrins	xí s.
Item, Bn. Batlle	v s.
Fol. 37v	
Item, A. Pastor ab hun fadrí	viii s.
Item, dos serradors d'en Castanyer	viii s. viii d.
Item, dos serradors d'en Truyols	viii s. viii d.
Diluns a vi de maig	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Antoni Andreu e son fill	viii s.
Item, Jacme Cazanoves ab hun fadrí	vi s.
Item, Fransoy Dayà	v s.
Item, Antoni Camps ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Pericó de Yviça	v s.
Item, Guabriell Almansor	v s.
Item, Ramon Batlle	v s.
Item, Fransesch Tortoza ab dos fadrins	xí s.
Item, Bn. Batlle	v s.
Item, A. Pastor ab hun fadrí	viii s.
Item, dos serradors d'en Antoni Castanyer	viii s. viii d.
Item, dos serradors d'en Guaset	viii s. viii d.
Dimarts a vii de maig	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Antoni Andreu e son fill	viii s.
Item, Jacme Cazanoves ab hun fadrí	vi s.
Item, Fransoy Dayà	v s.
Item, Antoni Camps ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Pericó de Yviça	v s.
Item, Guabriell Almansor	v s.
Item, Ramon Batlle	v s.
Item, Fransesch Tortoza ab dos fadrins	xí s.
Item, Bn. Batlle	v s.
Item, A. Pastor ab hun fadrí	viii s.
Item, P. Bojoza	v s. viii d.
Item, dos serradors d'en Antoni Castanyer	viii s. viii d.
Item, dos serradors d'en Guaset	viii s. viii d.
Dimecres a viii de maig	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Antoni Andreu e son fill	viii s.
Item, Jacme Cazanoves ab hun fadrí	vi s.
Item, Fransoy Dayà	v s.
Item, Antoni Camps ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Pericó de Yviça	v s.
Item, Guabriell Almansor	v s.
Item, Ramon Batlle	v s.
Item, Fransesch Tortoza ab dos fadrins	xí s.
Item, Bn. Batlle	v s.
Item, A. Pastor ab hun fadrí	viii s.
Item, Johan Penedés	v s.
Item, P. Bojoza	v s. viii d.
Item, dos serradors d'en Antoni Castanyer	viii s. viii d.
Item, dos serradors d'en Guaset	viii s. viii d.
Digous a viiii de maig	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Antoni Andreu e son fill	viii s.
Item, Jacme Cazanoves ab hun fadrí	vi s.
Item, Fransoy Dayà	v s.

Item, Antoni Camps ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Pericó de Yviça	v s.
Item, Guabriell Almansor	v s.
Item, Ramon Batlle	v s.
Item, Francesch Tortoza ab dos fadrins	xi s.
Item, Bn. Batlle	v s.
Item, A. Pastor ab hun fadrí	viii s.
Item, Johan Penedés	v s.
Item, P. Bojoza	v s. viii d.
Item, dos serradors d'en Antoni Castanyer	viii s. viii d.
Item, dos serradors d'en Guaset	viii s. viii d.
Fol. 37v	
Divenres a x de maig	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Antoni Andreu e son fill	viii s.
Item, Jacme Cazanoves ab hun fadrí	vi s.
Item, Fransoy Dayà	v s.
Item, Antoni Camps ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Pericó de Yviça	v s.
Item, Guabriell Almansor	v s.
Item, Ramon Balle	v s.
Item, Francesch Tortoza ab dos fadrins	xi s.
Item, Bn. Batlle	v s.
Item, A. Pastor ab hun fadrí	viii s.
Item, Johan Penedés	v s.
Item, P. Bojoza	v s. viii d.
Item, dos serradors d'en Antoni Castanyer	viii s. viii d.
Item, dos serradors d'en Guaset	viii s. viii d.
Disapte a xi de maig	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Antoni Andreu e son fill	viii s.
Item, Jacme Cazanoves ab hun fadrí	vi s.
Item, Fransoy Dayà	v s.
Item, Antoni Camps ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Pericó de Yviça	v s.
Item, Guabriell Almansor	v s.
Item, Ramon Batlle	v s.
Item, Francesch Tortoza ab dos fadrins	xi s.
Item, Bn. Batlle	v s.
Item, A. Pastor ab hun fadrí	viii s.
Item, Johan Penedé	sv s.
Item, P. Bojoza	v s. viii d.
Item, dos serradors d'en Antoni Castanyer	viii s. viii d.
Item, dos serradors d'en Guaset	viii s. viii d.
Diluns a xiii de maig	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Antoni Andreu e son fill	viii s.
Fol. 38r	
Item, Fransoy Dayà	v s.
Item, Pericó de Yviça	v s.
Item, Guabriell Almansor	v s.
Item, Ramon Batlle	v s.
Item, Francesch Tortoza ab dos fadrins	xi s.
Item, Bn. Batlle	v s.
Item, A. Pastor ab hun fadrí	viii s.
Item, P. Monsans	v s.

Item, P. Bojoza	v s. viii d.
Item, dos serradors d'en Antoni Castanyer	viii s. viii d.
Item, dos serradors d'en Guaset	viii s. viii d.
Dimarts a xiiii de maig	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Antoni Andreu e son fill	viii s.
Item, Fransoy Dayà	v s.
Item, Pericó de Yviça	v s.
Item, Guabriel Almansor ab hun fadrí	vi s.
Item, Ramon Batlle	v s.
Item, Fransesch Tortoza ab dos fadrins	xi s.
Item, Bn. Batlle	v s.
Item, A. Pastor ab hun fadrí	viii s.
Item, Johan Penedés	v s.
Item, P. Monsans	v s.
Item, P. Bojoza	v s. viii d.
Item, dos serradors d'en Antoni Castanyer	viii s. viii d.
Item, dos serradors d'en Guaset	viii s. viii d.
Dimecres a xv de maig	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Antoni Andreu e son fill	viii s.
Item, Fransoy Dayà	v s.
Item, Pericó de Yviça	v s.
Item, Guabriel Almansor ab hun fadrí	vi s.
Item, Ramon Batlle	v s.
Fol. 38v	
Item, Fransesch Tortoza ab dos fadrins	xi s.
Item, Bn. Batlle	v s.
Item, A. Pastor ab hun fadrí	viii s.
Item, Johan Penedés	v s.
Item, P. Monsans	v s.
Item, P. Bojoza	v s. viii d.
Item, dos serradors d'en Antoni Castanyer	viii s. viii d.
Item, dos serradors d'en Guaset	viii s. viii d.
Divenres a xvii de maig	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Antoni Andreu e son fill	viii s.
Item, Fransoy Dayà	v s.
Item, Pericó de Yviça	v s.
Item, Guabriel Almansor ab hun fadrí	vi s.
Item, Ramon Batlle	v s.
Item, Fransesch Tortoza ab dos fadrins	xi s.
Item, Bn. Batlle	v s.
Item, P. Monsans	v s.
Item, P. Bojoza	v s. viii d.
Item, Pericó Sans	v s.
Item, hun fadrí d'en Pastor	iii s.
Item, dos serradors d'en Castanyer	viii s. viii d.
Item, dos serradors d'en Guaset	viii s. viii d.
Item, dos serradors d'en Clarà	viii s. viii d.
Disapte a xviii de maig	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Antoni Andreu e son fill	viii s.
Item, Fransoy Dayà	v s.
Item, Pericó de Yviça	v s.
Item, Guabriel Almansor ab hun fadrí	vi s.

Item, Ramon Batlle	v s.
Item, Francesch Tortoza ab dos fadrins	xi s.
Item, Bn. Batlle	v s.
Item, P. Monsans	v s.
Fol. 39r	
Item, A. Pastor ab hun fadrí	viii s.
Item, P. Bojoza	v s. viii d.
Item, Pericó Sans	v s.
Item, dos serradors d'en Castanyer	viii s. viii d.
Dimarts a xxi de maig	
Primo Ramon Batlle	v s.
Item, P. Monsans	v s.
Item, Antoni d'en Luch Salmater	ii s.
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Antoni Andreu e son fill	viii s.
Item, Ramon Batlle	v s.
Item, P. Monsans	v s.
Item, dos serradors d'en Clarà	viii s. viii d.
Item, dos serradors d'en Englada	viii s. viii d.
Dimecres a xxviii de maig	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Antoni Andreu e son fill	viii s.
Item, Ramon Batlle	v s.
Item, P. Monsans	v s.
Item, P. Bojoza	v s. viii d.
Item, Pericó Sans	v s.
Digous a xxx de maig	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Antoni Andreu e son fill	viii s.
Item, Ramon Batlle	v s.
Item, P. Monsans	v s.
Item, Bn. Batlle	v s.
Divenres a xxxi de maig	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Antoni Andreu e son fill	viii s.
Item, Ramon Batlle	v s.
Fol. 39v	
Item, P. Monsans	v s.
Item, Bn. Batlle	v s.
Item, Johan Penedés	v s.
Item, A. Pastor ab hun fadrí	viii s.
Item, dos serradors d'en Englada	viii s. viii d.
Disapte a i de juny	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Ramon Batlle	vi s.
Item, Bn. Batlle	v s.
Item, dos serradors d'en Englada	viii s. viii d.
Item, dos serradors d'en Clarà	viii s. viii d.
Diluns a iii de juny	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Ramon Batlle	v s.
Item, P. Monsans	v s.
Item, A. Pastor ab hun fadrí	viii s.
Item, Johan Penedés	v s.
Item, Pericó de Yviça	v s.
Item, P. Bojoza	v s. viii d.

Dimarts a iii de juny	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Ramon Batlle	v s.
Item, P. Monsans	v s.
Item, A. Pastor ab hun fadrí	viii s.
Item, Johan Penedés	v s.
Item, Pericó de Yviça	v s.
Item, Antoni Camps ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, P. Bojoza	v s. viii d.
Dimecres a v de juny	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Ramon Batlle	v s.
Item, P. Monsans	v s.
Item, A. Pastor ab hun fadrí	viii s.
Item, Johan Penedés	v s.
Item, Pericó de Yviça	v s.
Item, P. Bojoza	v s. viii d.
Fol. 40r	
Divenres a vii de juny	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Ramon Batlle e son fill	viii s.
Item, P. Monsans	v s.
Item, A. Pastor ab hun fadrí	viii s.
Item, Johan Penedés	v s.
Item, Pericó de Yviça	v s.
Item, P. Bojoza	v s. viii d.
Disapte a viii de juny	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Ramon Batlle	v s.
Item, P. Monsans	v s.
Item, A. Pastor ab hun fadrí	viii s.
Item, Johan Penedés	v s.
Item, Pericó de Yviça	v s.
Item, dos serradors d'en Guaset	viii s. viii d.
Diluns a x de juny	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Antoni Andreu e son fill	viii s.
Item, P. Bojoza	v s.
Dimarts a xi de juny	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Antoni Andreu e son fill	viii s.
Item, P. Bojoza	v s.
Diluns a xvii de juny	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Antoni Andreu e son fill	viii s.
Item, A. Pastor ab hun fadrí	viii s.
Item, Ramon Batlle	v s.
Item, Johan Penedés	v s.
Item, Pericó de Yviça	v s.
Item, lo fadrí d'en Sinch Claus	iiii s.
Item, P. Bojoza	v s.
Fol. 40v	
Dimarts a xviii de juny	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Antoni Andreu e son fill	viii s.
Item, A. Pastor ab hun fadrí	viii s.

Item, Ramon Batlle	v s.
Item, Pericó de Yviça	v s.
Item, Guabriel Balester ab hun fadrí	viii s.
Item, P. Monsans	v s.
Item, lo fadrí d'en Sinch Claus	iiii s.
Dimecres a xviii de juny	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Antoni Andreu e son fill	viii s.
Item, Ramon Batlle	v s.
Item, Pericó de Yviça	v s.
Item, Guabriel Balester ab hun fadrí	viii s.
Item, P. Monsans	v s.
Item, Johan Penedés	v s.
Item, lo fadrí d'en Sinch Claus	iiii s.
Digous a xx de juny	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Antoni Andreu e son fill	viii s.
Item, Ramon Batlle	v s.
Item, Pericó de Yviça	v s.
Item, Guabriel Balester ab hun fadrí	viii s.
Item, P. Monsans	v s.
Item, Johan Penedés	v s.
Item, lo fadrí d'en Sinch Claus	iiii s.
Divenres a xxi de juny	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Antoni Andreu e son fill	viii s.
Item, Ramon Batlle	v s.
Item, Pericó de Yviça	v s.
Fol. 41r	
Item, Guabriel Balester ab hun fadrí	viii s.
Item, P. Monsans	v s.
Item, Johan Penedés	v s.
Item, lo fadrí d'en Sinch Claus	iiii s.
Disapte a xxii de juny	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Antoni Andreu e son fill	viii s.
Item, Ramon Batlle	v s.
Item, Pericó de Yviça	v s.
Item, Guabriel Balester ab hun fadrí	viii s.
Item, P. Monsans	v s.
Item, lo fadrí d'en Sinch Claus	iiii s.
Dimarts a xxv de juny	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Antoni Andreu e son fill	viii s.
Item, A. Pastor ab hun fadrí	viii s.
Item, Guabriel Balester ab hun fadrí	viii s.
Item, Pericó de Yviça	v s.
Dimecres a xxvi de juny	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Antoni Andreu e son fill	viii s.
Digous a xxvii de juny	
Primo, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Antoni Andreu e son fill	viii s.
Item, Antoni Ferrer ab hun fadrí	viii s.
Item, Pericó de Yviça	v s.
Item, Penedés	v s.

Fol. 41v

Ací aparen los jornals que-ls calafats fan en les dites barques noves de penescalm.

Comensaren digous a xxx de maig MCCCCXX.

Primo P. Bojoza, mestre major	v s. viii d.
Item, Pericó Sans	v s.
Item, Jacme Soler ab hun fadrí	vii s.
Item, Bn. Padriga	v s.
Item, Johan Vilar	v s.
Item, Bn. Oliver ab hun fadrí	vii s.
Item, P. Penedés ab hun fadrí	vii s.
Item, Nicolau Oliver ab hun fadrí	vii s.
Item, Fransesch Parayada	v s.
Item, Jacme Bosch ab hun fadrí	vii s.
Item, P. Gill	v s.
Item, Johan Batlle	v s.
Item, Antoni Clinila	v s.
Item, Xristòfol Johan	v s.
Item, Bonanat Sans	v s.
Item, Jacme Figuarola ab hun fadrí	viii s.

Dimecres a xxxi de maig

Primo P. Bojoza	v s. viii d.
Item, Pericó Sans	v s.
Item, Jacme Soler ab hun fadrí	vii s.
Item, Bn. Padriga	v s.
Item, Johan Vilar	v s.
Item, Bn. Oliver ab hun fadrí	vii s.
Item, P. Penedés ab hun fadrí	vii s.
Item, Nicolau Oliver ab hun fadrí	vii s.
Item, Frenesch Parayada	v s.
Item, Jacme Bosch ab hun fadrí	vii s.
Item, P. Guill	v s.
Item, Johan Batlle	v s.
Item, Antoni Clinila	v s.
Item, Xristòfol Johan	v s.
Item, Bonanat Sans	v s.
Item, Jacme Figuarola hun fadrí	viii s.

Dimecres a xii de juny

Primo P. Bojoza	v s. viii d.
Item, Pericó Sans	v s.
Item, lo fadrí d'en Bosch	iii s.

Digous a xiii de juny

Primo P. Bojoza	v s. viii d.
Item, Pericó Sans	v s.
Item, Jacme Bosch ab hun fadrí	vii s.
Item, Bn. Oliver ab hun fadrí	vii s.
Item, Luch Salmater ab hun fadrí	viii s. viii d.
Item, lo fadrí d'en Nicolau Oliver	ii s.
Item, Johan Penedés ab hun fadrí	vii s.

Divenres a xiiii de juny

Primo P. Bojoza	v s. viii d.
Item, Pericó Sans	v s.
Item, Jacme Bosch ab hun fadrí	vii s.
Item, Antoni Rispau	v s.
Item, Bn. Oliver ab hun fadrí	vii s.
Item, Nicola, grech, ab hun fadrí	viii s.
Item, Bn. Gilabert	v s.

Item, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Pericó de Yviça	v s.
Item, A. Pastor ab hun fadrí	viii s.
Item, Johan Penedés	v s.
Disapte a xv de juny	
Primo P. Bojoza	v s. viii d.
Item, Pericó Sans	v s.
Item, Jacme Bosch ab hun fadrí	vii s.
Item, Antoni Rispau	v s.
Item, Bn. Oliver ab hun fadrí	vii s.
Item, Nicola, grech, ab hun fadrí	viii s.
Item, Bn. Gilabert	v s.
Fol. 42v	
Item, Luch Salmater ab dos fadrins	viii s. viii d.
Item, Pericó de Yviça	v s.
Item, A. Pastor ab hun fadrí	viii s.
Item, Johan Penedés	v s.
Item, Antoni Andreu e son fill	viii s.
Diluns a xvii de juny	
Primo P. Bojoza	v s. viii d.
Item, Pericó Sans	v s.
Item, Bn. Gilabert	v s.
Item, Nicola, grech, ab hun fadrí	viii s.
Dimarts a xviii de juny	
Primo P. Bojoza ab hun fadrí	viii s. viii d.
Item, P. Gill	v s.
Dimecres a xviii de juny	
Primo P. Bojoza ab hun fadrí	viii s. viii d.
Fol. 43r	
Ací apparen les compres e maçons fetes per mi Anthoni Ça Costa per les dues barques de penescalm noves que se fan de voluntat e menament dels honrats Jurats; comencí dimecres a xviii de abril, any MCCCCXX.	
Primo, paguí lo dit jorn a x hòmens qui deçaren dins la darasana abres, entenes e barques per fer plaça ha on los mestres d'axa posquesen aseura les dites dues barques	viii s. viii
Item, comprí d'en P. Bojosa hun pa de pegua qui peza l quintars viii liures, a raó de xv sous lo quintar, e més i quintar lxxxiiii liures de estopa a raó de lvi sous lo quintar, munta v liures, v sous, iii diners; e més, xx faxos de bruscha per x sous; munta tot	vi l. x s. xi
Item, comprí d'en P. Julià Palagrí, convers, sortidor de cuys, una sàrria de reyna que peza iiiii quintars, viii liures, a raó de viii sous lo quintar, ab lo port.	i l. xiii s. viii
Item, comprí de la dona Nicolaua, muyller d'en Andreu Cabeça, v doblers de València, a raó de vi liures la pessa; munten	xxx l.
Item, paguí a viii bastaxos qui aportaren de Santa Catalina fins a la darasana les dites sinch doblers	xviii s. vi
Item, comprí den Jacme Pasqual viii taules de pi de reyns, a raó de xxxv sous la pessa; munten	xiiii l.
Item, paguí a iiiii bastaxos qui aportaren les dites taules de Santa Catalina fins a la darasana, a raó de ii sous la pessa	xvi s.
Item, comprí x quintars de lenya de pi per fer estepes e puntalets a les dites barques, qui costen ab lo port fins a la darasana	xiii s., viii
Fi de plàgina	lv l. i s. v
Fol. 43v	
Item, comprí d'en Johan Avinyó iii pels per fer lanades, a raó de iii sous la pel; munten	xii s.

Item, comprí d'en Johan de Sales hun fust de pi per	ii l. x s.
Item, comprí d'en Nadal Truyols iii fusts de pi per fer banchs a les barques per	ii l. x s.
Item, paguí a iiii bastaxos que ls aportaren de Santa Catalina fins a la darasana.	iiii s.
Item, comprí den Nicolau Pons iiii barrines	iiii s.
Item, comprí d'en Nicolau de Johan xiii taules de vet, a raó de xvi liures lo sent, per fer panyos e altres coses a les dites barques	ii l. iiii s. vi
Item, comprí d'en Antoni Soller xiii taules de pi per fer rambades e panyos a les dites barques, a raó de vii s. la pessa; munta	iiii l. xi s. ii s.
Item, paguí a iiii bastaxos qui les aportaren fins a la darasana	
Item, comprí d'en Antoni Soller xxxx fusts de hom, a raó de vi sous los xxxvi fusts e los iiii fusts a raó de vii sous; munten tot, per fer carenes e panascalms e cadenes ¹⁸ e altres coses a les dites barques, munten	xii l. iiii s.
Item, comprí d'en Johan Calafat de Vall de Musa cc xxxx quintars de auzina, a raó de ii sous, ii diners lo quintar, per fer madirs e traguants e altres coses a les dites barques; munta tot	xxvi l.
Fi de Plàgina }	xxxxviii l. viii s. vi
Fol. 44r.	
Item, paguí e.n Luch Salmater, per loguer de hun aza qui se.n manaren al bosch com boscaren la dita fusta, per ii jorns, a raó de ii sous lo jorn	iiii s.
Item, paguí al dit Luch per loguer de una serra de dues mans que m loguà ¹⁹ iiii jorns.	ii s.
Item, paguí als mestres d'axa [qui] donaren lats a la una barcha per cloura, e asò per a beure	ii s.
Item, comprí d'en Johan Sifre dos trosos de pi per fer banchs que manchaven a les barques per	vii s. vi
Item, paguí a xxx de maig a iiii bastaxos qui aportaren de Santa Catalina fins a la darasana una doblera per obs de les barques.	iiii s.
Item, paguí a x bastaxos qui ajudaren a mostrar carena a la huna barcha com la dagué cloura al pla.	i s.
Item, paguí e.n Vidal, barquer, qui.m aportà de Portopí hun tros de hom per hun guovern a la huna barcha	ii s.
Item, paguí e.n Monserrat Olivela, caldarer, per hun sòl de caldaró qui féu qui pazà vi liures, a raó de iiii sous la liura e i sou de beuratga; munta tot	i l. v s.
Item, paguí a vi bastaxos qui ajudaren a mostrar carena a l'altra lats de la barcha per cloura-la al pla.	i s. vi
Item, comprí d'en Tomàs Enjelats md aguts ²⁰ de fuya lavada, a raó de v sous lo sent; munten tots	iii l. xv s.
Item, comprí d'en Nicolau Pons, ferrer, entre aguts de fuya lavada e de terç e de caraval e sagatials e perns e altres coses, que munten	iiii l. xviii s. v xi l. iiii s. vi
Fi de plàgina }	
Fol. 44v.	
Item, comprí d'en Guabriel Bofí, ferrer, sent taules de vet per fer entoldament a les dues barques de penescalm noves, a raó de xviii liures lo sent	xviii l.
Item, paguí a vi bastaxos qui aportaren les dites c taules del Mercadal fins a la darasana	xii s.

18 e, ms. *afegeix al ratllat.*

19 *loguà*, ms. *afegeix i ratlla dos.*

20 *aguts*, ms. *aguits.*

Item, comprí mig cortà de oli per los calafats, a raó de iii sous lo quartà	i s. vi
Item, comprí d'en Berthomeu Morey vi barrines per	vi s.
Item, paguí a vi bastaxos qui ajudaren a mostrar carena a l'altra barcha dues vaguades com degué cloura lo pla	iiii s.
Item comprí d'en Antoni Berthomeu vi pans de pegua qui pezaren net viii quintars lx liures, a raó de xvi sous lo quintar; munta	vi l. xvii s. vii
Item, comprí del matex dos trosos ²¹ d'om per	vii s.
Item, paguí a ii bastaxos qui aportaren a la darasana la dita pegua e dos trosos d'om	i s. vi
Item, comprí d'en Gispert Maçana iii pans de pegua qui pezaren net iiii quintars, lxxxxii liures, a raó de xiiii sous, vi diners lo quintar; munta	iii l. xi s. x
Item, paguí a dos bastaxos qui aportaren de caza del dit Masana fins a la darasana la dita pegua iiii diners per pa.	i s.
Item, paguí a vi bastaxos qui tregueren de hun ascandalar dos abres de migana de gualera e dues entenes d'ertimó qui fiu sarrar per fer cavals e traveses a les dites dues barques per entoldar, les quals no eren bones per navegar ²²	ii s.
Item, comprí de misser Polo, vanaçà, iiii xabrons e dues files de vet qui menchaven a l'entoldament de les dites barques qui costen	xvii s. vi
Item, comprí d'en Tomàs Pardo una serra e iiii r. d'elquitrà per les dites barques qui costà	iii l. v s.
Item, comprí d'en Castanya una dotzena de pels per fer aludes a les pólvores de bombardà qui costen	xviii s.
Fi de plàgina }	xxxv l. iiii s. xi
Fol. 45r.	
Item, paguí a hun bastax qui portà lo dit alquitrà a la darasana	viii d.
Item, comprí d'en Guabriel Vidal hun fust de pi per les dites barques qui costà.	xv s. vi
Item, paguí a hun bastax qui aportà lo dit fust a la darasana	vi d.
Item, paguí e.n Guillemó Vals, ramolar, per dues trompes que féu, una en caschuna de les dites barques	xii s.
Item, comprí d'en Berenguer Morey, ferrer, tanta clavó e perns e aguyles dels guoverns de les dites barques e molta altra ferramenta qui féu per les dites barques, qui munta	xxxviii l. xiii s. ii
Item, comprí d'en Manuell Morro, convers, xxx frantises per les toldes de les dites dues barques, a raó de i sou, x diners la pessa; munta	ii l. xv s.
Fi de plàgina }	xxxxvii l. iiii s. vi
Fol. 45r.	
Item, comprí d'en Berthomeu Morey, ferrer, xx frantises per les toldes de les dites barques qui, a raó de i sou x diners la pessa muntan	i l. xvi s. viii
Item, comprí més de hun convers viii frantises veyes per la dita tolda qui costen.	viii s.
Item comprí d'en Fransesch ²³ Guaset hun arguanell per la una de les dites barques qui costà	x s. iiii

21 trosos, ms. interlineat.

22 bones, ms. bons; va de navegar és interlineat.

23 Fransesch, ms. Frasech.

Item, a viiii de guost MCCCCXX varam les dites dues barques noves de penescalm e doní a xvi chatius qui les ajudaren a varar i sou a caschú	xvi s.
Item més, lo dit jorn paguí a iiii mariners qui aministraren ²⁴ e ajudaren a varar les dites barques, a raó de iii sous per hom	xii s.
Item, paguí lo dit jorn a ii bastaxos qui aportaren de chaza d'en Batlle xx parats ab què varam les dites barques e tornar-los com foren varades	iii s. viii
Item més, paguí als dits bastaxos qui aportaren al moll dos ruxons e dos libants al moyl ab què hornejaren les dites barques	i s.
Fol. 45v	
Item, lo dit jorn comprí pa e vin e fruyta per donar a refraschar als mariners e als altres qui ajudaren a varar les dites barques	iii s.
Item, comprí lo dit jorn de la muyler d'en Jordi Pauhó viii liures de sèu per espalmar les carenes de les dites barques, e los parats ab què varem les dites barques a raó de x diners la liura; munta	vi s. viii
Item, paguí a xii de guost a v bastaxos qui aportaren del moyl hon eren les dites iii barques com agueren feta la mostra tots los rems, qui eren lv, e los guoverns e viii bombardes, e fiu-ho metre tot en botigua	vii s. vi
Item, a xiii de guost paguí a vi bastaxos qui desaren los vazos e entenes e altra fusta qui estava en los porxos hon devíem metre les dites iii barques	vii s.
Item, a xiiii de guost tiram les dites iii barques de penescalm en terra e les fiu metre dins la darasana e loguí xv bastaxos als quals paguí per mig jorn, a raó de iii sous, iiii diners lo jorn caschú; munta	i l. v s.
Item més, paguí lo dit jorn a iiii marinés qui aministraren e ajudaren a tirar les dites barques, los iii a raó de iii sous e la hu iiii sous; és tot.	xiii s.
Item, paguí a.n Antoni Camps qui guordà una de les dites iii barques v nits, a raó de ii sous la nit estant al moyll	x s.
Item, paguí més e.n Xevari qui guordà una altra barque altres v nits estant al moll, a raó de ii sous la nit	x s.
Item, paguí més e.n Pere Johan qui guordà una altra barque altres v nits estant al mol, a raó de ii sous la nit	x s.
Item, comprí de la dona muller d'en Jordi Pauhó x liures de sèu per espalmar los parats ab què tiram en terra les dites iii barques, a raó de x diners la liura	viii s. iiii
Item, paguí a hun chatiu qui esgotà les dites iii barques com les aguí fetes tirar en terra e esponjar-les bé e aguanar-les	ii s. vii v l. iii s.
Fi de plàgina)	ADM, MSL/293

III

Fol. 32v

Así aparen les coses nessesàries les quals he comprades per les detràs dites dues barques veyes de penescalm axí com apar per menut. Primo, comprí de Paulus de Brisen, janovès, la una de les dites barques de panascalm per prende

iii l., xv s.

24 *aministraren, ms. amistraren.*

Item, comprí d'en Prats xv r. .l. liures de lenya de pi per fer estemeneras a les dites barques, raó de xiiii diners lo q. munta	xviii s., i.
Item, paguí a dos traguiners ab bísties qui la tiraren fins a la darasana	ii s., viii.
Item, paguí a viii bastaxos a qui fiu metre tachades desots les dites barques	ii s., viii.
Item, comprí d'en Jacme Pasqual una taule de pi de reyns per [...], curta e prima	xvii s., vi.
Item, paguí per port de la dita taule de Santa Chatalina fins a la darasana	i s.
Item, comprí de la dona Nicolaua, muler d'en Andreu Chabeça, una doblera de València per	vi l., x s.
Item, paguí a vi. bastaxos qui aportaren la dita doblera fins a la darasana	viii s.
Item, comprí més vi xx de lenya de pi per fer estemaneres, raó de xiiii diners lo q., del tint d'en Visens Guarsia, munta	viii s.
Item, de port de la dita lenya del dit tint fins a la darasana,	i s., vi.
Item, comprí d'en Guaset iii taules de pi estretes, raó de iiii s., la pesa,	xii s.
Item, paguí ²⁵ de port fins a la darasana,	iiii.
Fol. 33r	
Item, paguí a viii bastaxos qui ajudaren a donar lats a la barcha dins la darasana vey a ii veguades,	iiii s.
Item, comprí d'en Tapioles vi fusts de hom per les dites barques, raó de ii s., vi d. la pesa,	xv s.
Item, paguí a dos bastaxos qui ls aportaren fins a la darasana	ii s.
Item, comprí d'en Antoni Berthomeu iii pans de pegua qui pezaren net iiii q. xxxviii l., raó de xvi s. lo q. munta	iii l. xii s.
Item, paguí ha un basta[x] qui aportà la dita pegua fins a la darasana	i s.
Item, paguí a iiii hòmens ab bísties qui aportaren dels homs de Santa Margalida fins a la darasana vii somades de brancham de hom e aquest brancham serví a les dites barques.	
Item, paguí a hun hom qui mès ayguos en la dita barcha vey a que adobam dins la darasana per so quom s'esvantàs, jurca-y un jorn.	ii s.
Item, comprí d'en Johan de Salles una carena de roure per fer carena a la una barcha,	xv s.
Item, comprí d'en Petro hun tros de fust de hom per ops de les dites barques per	iiii s.
Item, comprí d'en P. Bojoza dos pans de pegua qui pezaren net ii q. xxxvii l., raó de xv s., lo q.	i l. xv s. viii.
Item, comprí del matex CCCC aguts, entre caraval e astoparols, per les dites barques xii s.	xii s. vi.
Item, comprí del matex x faxos de bruscha per buscar les dites barques, per	v s.
Item, comprí del matex lxxvii l. d'estopa, raó de vii d. la l. per les dites barques,	iiii s. viii.
Fol. 33v	
Item, comprí d'en Berenguer Morey, ferrer, tants haguts de fuya lavada e aguts de terç, e perns e altra ferramenta que pris d'ell per ops de les dites barques veyes, qui munta tot	viii l. xiii s. viii.

²⁵ paguí repetit.

Item, comprí d'en Tomàs Pardo iiii cortés d'elquitrà per les dites barques veyes, per	xvi s.
Item, paguí ha un catiu a qui fiu metre ayguo en la barcha dafora la darasana per so quom s'esventàs,	ii s.
Item, comprí d'en Johan de Cazaldàguila viii fusts de hom per les dues barques, per preu de	ii l. xiiii s.
Item, paguí e-n Johan Avinyó ab iii altres mariners qui li ajudaren a restaurar la una de les dites barques com fon varada que feu furtuna e cuydà-s perdre si no per aquests que la restauraren, doní-ls iii s., per hom,	xii s.
Item, comprí d'en Antoni Berthomeu hun libant per ormajar mils la dita barcha,	vi s. vi.
Item, paguí a iii marinés qui hornejaren la dita barcha com fon pasada la dita fortuna e perdés una ancorata e doní-ls altra	vi s.
Item, après que fou pasada de tot la dita fortuna a cap de dos jorns loguí iiii marinés qui amanaren la dita barcha a Portopí, per so que estigés en segur, doníls per hom iiii s.	xvi s.
Item, comprí d'en Jacme Dominguo hun tros de fust de hom de què fiu fer guovern a la dita barcha.	i l. x s. viii.

ADM, MSL/293 (1420).

IV

Item, que.l dit tauler de la dita Universitat dóna per albarà del dit clavari fet a xxvii de marts any MCCCCXX a.n Anthoni Ça Costa, regidor del alfóndech de la Universitat, quinze liures, les quals de voluntat dels honrats Jurats deu convertir en reparació e adob de dues barques de panaschals [sic], les quals per lo Noble Governador del dit Regne e per los dits Jurats són stades delliberades enfalcar e entoldar per certa deffençó del port de Portupí e en altre manera si lo cars occorarrà e de la qual quantitat deu retre compte en poder dels hoidors dels comptes de la dita Universitat com apar per albarà dels Jurats fet a xxi de Marts any MCCCCXX, apar en libre viii de deutes en cartes .ccxvii.

xv lls.

ADM. GF/7 (1420).

V

Fol. 75v

Item, que.l dit tauler de la dita Universitat dóna per albarà del dit clavari fet a xv de maig any MCCCCXX a.n Luís Domingo, Jacme Roma e Jacme Foguet, mariners de Mallorques, quoranta-cinch lls., de menuts, so és a cascu dels damunt dit quinze lls., per lur sou e salari de dos mesos a cascu a raó de deu florins d'or (o deset lls., deu sols mes, per lo qual sou a la dita rahó lo honorat Mossèn Palay Unis, cavaller capità de la terra del port de Portupí e de la defensó d'aquell, axí de la mar con de la terra, si necessari serà, de voluntat dels honrats Jurats s'és ab aquells concordat, los quals deuen en lo dit port per defensó de aquell per rahó de la guerra qui s'espera dels genovesos, treballar en envestir peranquis, ordonar norays, exerciar barques entoldades e fer ordonar altres artellaries per defensó del dit port e del dit Regne, segons les dites coses aparen per scriptam feta e continuada lo present die en libre extraordinari de la scrivania del offici dels dits Jurats, segons que de les dites coses aparen per albarà dels dits Jurats fet a xiii de maig any MCCCCXX., con aparen en libre vui[t] de deutes, en cartes ccxxv-

xxxxv lls.

ADM. GF/7 (1420).

VI

Fol. 76v

Deu la Universitat de Mallorca, les quals n'Anthoni Soldevila, tauler de la dita Universitat, ha dats per albarà del honrat en Barthomeu Ça Verdera, clavari a la sala, fet a xxii de maig any MCCCCXX a.n Anthoni Ça Costa, guarda del alfóndech de la ciutat, sinquanta-sinch lls., les qual[s] deu convertir en la obra de les barques noves de panascham [sic] e altres altellaries necessaries a la dita Universitat, per defensó del regne, de les quals ha a dar compta en poder dels hoydors dels comptes de la dita Universitat, segons apar per albarà dels jurats det a xxi de maig; apar en librE vuytè de deutes, en cartes .²⁶

ccxvii l. l.s.

ADM. GF/7 (1420).

RESUM

Nova documentació del segle XV (1420) procedent de Mallorca ens forneix informació sobre un ús militar no conegut d'aquesta llanxa. La nova documentació consisteix en els comptes de fabricació, adaptades per a aquest nou ús, de dues barques d'aquest tipus i de reparació i d'adaptació per al nou servei de dues que ja hi havia.

L'anàlisi d'aquests comptes ens dona informació sobre les característiques de l'embarcació, que precisen la coneguda i ens permeten aprofundir en el coneixement de les tècniques dels mestres d'aixa.

ABSTRACT

New documentation of the XV century (1420) from Majorca provides us with information on not known military utilization of this launch. The new documentation is composed of the manufacture accounts, adjusted to that new utilization, of two boats of that type and of repairs and adaptation for the new service of two other ones which were there before.

The analysis of these accounts informs us on the characteristics of the craft which specify the one previously known and allows us to go deeply in the knowledge of the shipwrights' techniques.

26

Vegeu més referències documentals a aquestes barques de panescalm a A.I. Alomar, *op.cit.*, docs. 470 i 476, 478, 485, p.444-450.